

A MAGYAR
KODÁLY
TÁRSASÁG
HÍREI

SZERKESZTI
BÓNIS FERENC

VIII/1-2.

Bereczky János-Domokos Mária-Olsvai Imre-Paksa Katalin-Szalay Olga: Kodály népdalfeldolgozásainak dallam- és szövegforrásai. Budapest 1984, Zeneműkiadó

Lampert Vera hasonló témájú Bartók-könyve után elkészült Kodály műveinek népdal-forrásjegyzéke is. Ennek összeállítása nagyobb feladatot jelentett, mert Kodálynak sokkal több műve épült kimutatható népi dallamra és szövegre, mint Bartóknak. 60 kompozíció 400 tételének és az Ötfokú Zene 340 darabjának kellett megkeresni dallam- és szöveg-előzményét. Ez több mint 1000 adatot jelent, amiből 919-et közölnek, a többire csak utalnak.

Kodály is, mint Bartók, nemcsak változatlan formában alkalmaz egy-egy dalt, s nemcsak máshonnan való szöveget illeszt egy dallamhoz, ha a mű hangulata megkívánja, hanem a változatok ismeretében néha egy belőlük leszűrt "változatot" is alkalmaz. Mint a szerzők írják: "...rendszerint nem önkényesen változtat, hanem az emlékezetében levő lehetőségek sokaságából választ". Mindezt a szerzők a felhasznált változatok közlésével és az adatok felsorolásával mutatják ki.

"Belekerült... a szűkebb értelemben vett népzenei és népköltési adatokon túl olyan dallam és szöveg is, amelyet Kodály a népzene stílustörvényeinek-változatképződésének szellemében értelmezett-fogalmazott újjá." Tehát például a Rákóczi-keserők igen, amelyeket a néptől hallott, de a Rákóczi-induló nem; Gáti István verbunkosa igen, mert azt a hangszeres népzene szellemében dolgozta át, de a Hány-toborzó Triójában változatlan maradt Bihari-verbunkos nem.

A művek a keletkezés sorrendjében haladva sorolják fel az összes forrást. Külön melléklet mutatja ki Kodály népzenei gyűjtéseinek adatait térképpel.

A könyv nélkülözhetetlen a Kodály-oeuvre kutatói számára.

Vargyas Lajos